

Kreditortrøst

Peter Møgelvang-Hansen
Jakob Juul-Sandberg

– materiel
foged- og
konkursret

8. UDGAVE

2019

III KARNOV
GROUP

Peter Møgelvang-Hansen og Jakob Juul-Sandberg
Kreditorforfølgning
8. udgave/1. oplag
© Karnov Group Denmark A/S, København 2019

ISBN: 978-87-619-4119-0

Omslag: Axel Surland, Ljungbyhed
Sats og tryk: AKAPRINT a/s, Aarhus

Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse
Af denne bog eller dele af den er ikke tilladt
Ifølge gældende dansk lov om ophavsret.
Alle rettigheder forbeholdes.

Forord 8. udgave

Bogens primære sigte er fortsat at være lærebog i faget Kreditorforfølgning på jurastudiet og andre studier, hvor dette retsområde indgår i pensum. Formålet er at give en grundlæggende indføring i Retsplejelovens og Konkurslovens materielretlige regulering af kreditorers individual- og universalforfølgning. De »procesuelle« regler om fremgangsmåden ved individual- og universalforfølgning behandles derfor kun i det omfang, kendskab hertil er nødvendigt for at forstå den materielretlige regulering. Det er også håbet, at fremstillingen fortsat kan have interesse for praktikere.

I forhold til 7. udgaven fra 2013 er denne fremstilling opdateret med beskrivelser af ændringer i retstilstanden og opdateringer grundet ny lovgivning og retspraksis samt litteraturhenvisninger. Fremstillingen er således ført ajour til omkring d. 1. juli 2019 med ny praksis, teori og lovgivning.

Jakob Juul-Sandberg er til denne udgave indtrådt som forfatter i stedet for Bo von Eyben og har varetaget kapitlerne I og IX-XVI. Peter Møgelvang-Hansen har som i forrige udgave varetaget kapitlerne II-VIII.

Stud.jur. Søren Kaas, Syddansk Universitet har bistået med korrektur og gennemlæsning af dele af manuskriptet.

Juli 2019

Peter Møgelvang-Hansen og Jakob Juul-Sandberg

Indholdsfortegnelse

Forord 8. udgave	5
------------------------	---

Kapitel I. Kreditorforfølgningssystemet

1. Individual- og universalforfølgning	15
2. Oversigt over kreditorforfølgningsformer	16
2.1. Individualforfølgning	16
2.2. Universalforfølgning	18
2.3. Forholdet mellem individual- og universalforfølgning	20
3. Kreditorforfølgning og tingsret	21
4. Hensyn bag kreditorforfølgningssystemet	22
5. Lovgivning og litteratur	25

I. DEL: INDIVIDUALFORFØLGNING

Kapitel II: Grundlaget for udlæg

1. Udlæg. Karakteristik og funktion	29
2. Generelt om fundamentskravet	30
3. Afgørelser truffet af danske myndigheder. Betalingspåkrav	34
4. Afgørelser truffet af udenlandske myndigheder	42
5. Voldgiftskendelser	43
6. Retsforlig m.v.	44
7. Private dokumenter	46
7.1. Udenretlige forlig	52
7.2. Gældsbreve	53
7.3. Pantebreve	55
7.4. Checks og veksler	59
8. Krav med udpantningsret	60

Kapitel III: Genstanden for udlæg

1. »Skyldnerens formue«	61
2. Tredjemands ret. Kreditorekstinktion	64
3. Generel udlægsudelukkelse	69
3.1. Universalforfølgning udelukker individualforfølgning	69
3.2. »Fredningsreglen«	70
4. Udlægsfritagne aktiver	71

4.1. Løn m.v.	71
4.2. Transgbeneficiet m.v.	72
4.3. Forsørgelsehensyn. Sociale ydelser. Pensioner m.v.	75
4.4. Personskadeerstatning m.v.	76
4.5. Båndlagte aktiver	78
4.6. Krav ifølge gensidigt bebyrdende kontrakt	79
4.7. Immaterialrettigheder	80
5. Særligt om tilbehør til fast ejendom m.v.	81
6. Debitors påvisningsret	81

Kapitel IV: Udlægs retsvirkning

1. Stiftelse og registrering	83
2. Udlæg til eje	84
3. Eksekutiv modregning	85
4. Retspant. Udlæg til forauktionering og sikkerhed.	86
4.1. Retten til tvangsauktion	86
4.2. Udlæg til sikkerhed	87
4.3. Begrænsning af skyldnerens rådighed	88
4.4. Udlægs prioritet og beskyttelse over for tredjemand	90
4.5. Udlægs bortfald.	95

Kapitel V: Tvangsauktion

1. Karakteristik	98
2. Tvangsauktionsbegæringen	100
3. Afværgelse.	101
4. Forberedelse	102
5. Gennemførelse	106
6. Retsvirkninger	110

Kapitel VI: Krav på andet end penge

1. Oversigt.	113
2. Gennemtvungelse med fundament. Kap. 48-forretninger	114
3. Umiddelbare fogedforretninger	117
3.1. Begreb og funktion	117
3.2. Betingelser.	118
3.2.1. Besiddelseskraav.	118
3.2.2. Beviskriteriet og betænkelighedskriteriet.	120
3.3. Lejesager	124
3.4. Brugeligt pant	126
3.5. Tilbagebetaling efter kreditaftaleloven	128
3.6. Selvtægtstilfælde	130
3.7. Andre sagstyper.	132

Kapitel VII: Inddrivelse af gæld til det offentlige

1. Særtræk ved ordningen.	134
2. Pantefogedudlæg.	136
3. Lønindeholdelse	138
4. Dækningsrækkefølge	140

Kapitel VIII: De foreløbige og midlertidige retsmidler. Arrest og forbud/påbud

1. Karakteristik og funktion	141
2. Arrest	144
2.1. Formålet	144
2.2. Betingelserne	144
2.3. Genstanden	149
2.4. Retsvirkning	150
2.4.1. Ikke fyldestgørelsesadgang	150
2.4.2. Begrænsning af skyldnerens rådighed	151
2.4.3. Beskyttelse over for tredjemand.	152
2.4.4. Ophør af arrest.	153
3. Midlertidige forbud og påbud	154

2. DEL: UNIVERSALFORFØLGNING

Kapitel IX: Indledning – oversigt og grundprincipper

1. Konkurslovens former for insolvensbehandling	159
2. Grundprincipper for insolvensbehandling.	162
2.1. Nærstående	165
3. Fristdag.	165
3.1. Sløjferegler (genoplivning af oprindelig fristdag)	166

Kapitel X: Konkursbetingelser og retsvirkninger

1. Konkursens indtræden	170
1.1. Insolvensbetingelsen	170
1.2. Konkursbegæringen	175
1.3. Omkostninger	180
1.4. Udsættelse	182
2. Retsvirkninger af konkurs	183
2.1. Indledning – formålet med konkurs	183
2.2. Skyldnerens adgang til at disponere	185
2.2.1. Urådighedsprincippet.	185
2.2.2. Skyldnerens legitimation	186
2.2.3. Sikringsakter	188
2.2.4. Bostyret	190
2.3. Individualforfølgning	191

Kapitel XI: Konkursboets aktiver

1. Hvilke aktiver indgår i konkursboet?	193
2. Erhvervelser efter konkursdekretet	195
3. Forholdet til reglerne om genstanden for udlæg	196
4. Gensidigt bebyrdende kontraktsforhold	198
4.1. Hovedprincipper i KL kap. 7	198
4.2. Boets indtrædelsesret	201
4.2.1. Hvilke kontrakter kan boet indtræde i?	201
4.2.2. Hvordan indtræder boet?	204
4.2.1.1. Sikkerhedsstillelse	207
4.2.3. Virkningen af indtræden	209
4.2.4. Virkningen af ikke-indtræden	210
4.3. Medkontrahentens stilling	211
4.3.1. Detentionsret	211
4.3.2. Hæveadgang	213
4.3.2.1. Betydningen af overgivelse	213
4.3.2.2. Overgivelse under rekonstruktionsbehandling	215
4.3.2.3. Overgivelse efter konkurs	216
4.3.3. Hvilke krav kan anmeldes?	217
4.4. Særligt om vedvarende kontraktsforhold	218
4.4.1. Almindelige regler	218
4.4.1.1. Indtræden	218
4.4.1.2. Konkursregulering	220
4.4.1.3. Sædvanligt eller rimeligt varsel	222
4.4.1.4. Undtagelser fra opsigelsesadgangen	224
4.4.2. Særregler	225
4.4.2.1. Lejeaftaler	225
4.4.2.2. Arbejdsaftaler	226

Kapitel XII: Boets passiver (konkurskrav)

1. Konkurskreditorer	228
2. Stiftelsestidspunkt	229
2.1. Skattekrav	230
2.2. Regreskrav	232
3. Usikre fordringer	233
4. Indkaldelse og fyldestgørelse af krav	233
5. Modregning	234
5.1. Hovedprincipper i KL § 42	234
5.2. Området for KL § 42	237
5.2.1. Tidspunktet for kravenes stiftelse	237
5.2.1.1. Krav opstået før fristdagen	237

5.2.1.2. Krav opstået efter fristdagen, men inden konkursdekretet	240
5.2.1.3. Krav opstået efter konkursdekretet	242
5.2.2. Modregning uden for KL § 42	243
5.3. Modregningsbetingelserne	244
5.3.1. Afviklingsmodenhed	244
5.3.2. Udjævnighed	245
5.3.3. Betingelser i øvrigt vedrørende modkravet	246
5.3.4. Betingelser i øvrigt vedrørende hovedkravet	246
5.4. Begrænsninger i modregningsadgangen	248
5.4.1. Omstændigheder ved modkravets erhvervelse	249
5.4.2. Omstændigheder ved hovedkravets erhvervelse	250
6. Anmeldelsesret	252
6.1. Hovedprincipper i KL §§ 46-52	252
6.2. Afdrag eller indfrielse fra skyldneren	254
6.3. Indfrielse fra en medskyldner	256
6.4. Afdrag fra en medskyldner med regresret	257
6.4.1. Interesseafvejning	257
6.4.2. Hovedreglen om fuld anmeldelsesret	259
6.4.2.1. Området for KL § 47, stk. 1, nr. 1	259
6.4.2.2. Særligt om tredjemands pant	260
6.4.2.3. Pant for regreskrav	261
6.4.3. Undtagelse: Regres gennemført	263
6.5. Afdrag fra en medskyldner uden regresret	263
6.5.1. Interesseafvejning	263
6.5.2. Hovedreglen om begrænset anmeldelsesret	265
6.5.3. Undtagelser	266
6.5.3.1. Dividende fra et bo, § 47, stk. 1, nr. 2	266
6.5.3.2. Afdrag senere end 3 måneder før fristdagen, § 47, stk. 1, nr. 3	266
6.6. Overdækning ved fuld anmeldelsesret	267

Kapitel XIII: Omstødelse

1. Indledning	268
1.1. Ugyldighed – ekstinktion – omstødelse	268
1.2. Området for omstødelse	271
1.3. Beregning af tidsfrister for omstødelse	272
2. Karakteren af de omstødelige dispositioner	273
3. Objektiv og subjektiv omstødelse	275
3.1. Objektive omstødelighedsregler	275
3.1.1. Omstødelse i forhold til nærstående	276
3.2. Subjektive omstødelighedsregler	278

4. De enkelte omstødelsesregler	279
4.1. Forringende dispositioner	279
4.1.1. Gaver (§ 64)	279
4.1.1.1. Åbenbart misforhold til skyldnerens økonomi	283
4.1.2. Arveafkald (§ 65)	283
4.1.3. Lønbegunstigelser til nærstående (§ 66)	284
4.1.4. Livsforsikringspræmier	285
4.2. Betaling af gæld	286
4.2.1. Den almindelige regel om objektivt mistænkelige betalinger (§ 67)	286
4.2.1.1. Betingelserne for omstødelse	286
4.2.1.2. Betaling af gæld	287
4.2.1.3. Usædvanlige betalingsmidler	291
4.2.1.4. Betaling før betalingstid – herunder nedbringelse af kassekreditter	294
4.2.1.5. Likviditetsforringelse	296
4.2.2. Kort om særreglerne i §§ 68 og 69	298
4.2.2.1. Veksel- og checkbetaling (§ 68)	298
4.2.2.2. Modregning (§ 69)	298
4.2.3. Betalinger efter fristdagen (§ 72, stk. 1)	301
4.3. Sikkerhed	304
4.3.1. Pant m.v. (§ 70)	304
4.3.1.1. Betingelserne for omstødelse	304
4.3.1.2. Sikkerhedsstillelse	306
4.3.1.3. Ældre gæld	307
4.3.1.4. Nettometoden	309
4.3.1.5. Særligt om fordringsspant	316
4.3.1.6. Særligt om virksomhedsspant	317
4.3.1.7. Sikringsaktens foretagelse	319
4.3.2. Udlæg (§ 71)	320
4.4. Generelle omstødelsesregler	322
4.4.1. Generalklausulen (§ 74)	322
4.4.1.1. Betingelserne for omstødelse	322
4.4.1.2. Forringende dispositioner	325
4.4.1.3. Forrykkende dispositioner	327
4.4.2. Dispositioner efter fristdagen (§ 72, stk. 2)	333
5. Gennemførelse af omstødelse	334
5.1. Over for den begunstigede	334
5.2. Over for tredjemand	337
5.3. Tidsfrist for omstødelse	339

Kapitel XIV: Konkursordenen og fyldestgørelse af særlige rettigheder

1. Separatistrettigheder	341
1.1. Separatister og andre rettighedshavere	341
1.2. Ejendomsret	342
1.3. Håndpant	344
2. Underpanterrettigheder og udlæg	344
3. Konkursordenen	347
3.1. Indledning	347
3.1.1. Princippet i konkursordenen	347
3.1.2. Oversigt over konkursklasserne	348
3.2. Massekrav	350
3.2.1. Egentlige massekrav	350
3.2.1.1. Begravelsesudgifter	350
3.2.1.2. Omkostninger ved konkursens indtræden og bobehandlingen	350
3.2.1.3. Boets gældspådragelse	350
3.2.2. Sekundære massekrav	352
3.2.2.1. Omkostninger ved forsøg på samlet gældsordning	352
3.2.2.2. Gældspådragelse med rekonstruktørens samtykke	354
3.3. Privilegerede krav	356
3.3.1. Lønkrav	356
3.3.1.1. Indledning	356
3.3.1.2. Hvilke personer?	357
3.3.1.3. Hvilke krav?	358
3.3.1.4. Tidsmæssig udstrækning	361
3.3.1.5. Lønmodtagernes Garantifond	362
3.3.1.6. Subrogation	363
3.3.2. Afgiftskrav	364
3.4. Simple krav	364
3.5. Efterstillede krav	365

Kapitel XV: Rekonstruktion

1. Indledning	367
2. Indledning af rekonstruktionsbehandling	369
3. Rekonstruktionsbehandlingen	372
3.1. Rekonstruktionsplan og -forslag	372
3.2. Vedtagelse og stadfæstelse	374
4. Retsvirkninger af rekonstruktionsbehandling	376
4.1. Rådighed	376
4.1.1. Begrænsning af skyldnerens rådighed	376
4.1.2. Overtagelse af ledelse	378
4.2. Individualforfølgning	379

Indholdsfortegnelse

4.3. Ekstinktion	381
4.4. Omstødelse	382
4.5. Modregning m.v.	383
4.6. Gensidigt bebyrdende kontraktsforhold	385
4.6.1. Forholdet til reglerne i KL kap. 7	385
4.6.2. Videreførelse af aftaler	387
4.6.2.1. Betingelser for videreførelse	387
4.6.2.2. Virkning af videreførelse	390
4.6.2.3. Virkningen af ikke-videreførelse	392
4.6.3. Vedvarende kontraktsforhold	392
4.6.3.1. Regulering af opsigelse	392
4.6.3.2. Særligt om arbejdsaftaler	393
5. Indholdet af rekonstruktion	393
5.1. Tvangsakkord	393
5.1.1. Indholdet af en tvangsakkord	393
5.1.2. Indvirkning på gælden	394
5.1.2.1. Gæld, der ikke omfattes af akkorden	395
5.1.2.2. Gæld, der bortfalder ved akkorden	397
5.1.2.3. Gæld, der omfattes af akkorden	397
5.1.3. Retsvirkninger i øvrigt	397
5.2. Virksomhedsoverdragelse	398
6. Ophør af rekonstruktionsbehandling	400
7. Frivillige gældsordninger	402
7.1. Baggrund	402
7.2. Indhold	403
7.3. Retsvirkninger	405
7.4. Misligholdelse	408

Kapitel XVI: Gældssanering

1. Indledning	410
2. Betingelserne for gældssanering	413
2.1. Den økonomiske betingelse	413
2.2. Betingelser i øvrigt for gældssanering	417
3. Indholdet af gældssanering	420
4. Gældssaneringens virkning på gælden	421
5. Behandlingen af gældssaneringssager	423
6. Retsvirkninger	424

Forkortelser	427
Litteraturfortegnelse	428
Domsregister	435
Stikordsregister	447

Kapitel I

Kreditorforfølgningssystemet

1. Individual- og universalforfølgning

Ved kreditorforfølgning sigtes til reglerne om *tvangsfuldbyrdelse af krav*, dvs. de regler, som regulerer kreditorers adgang til tvangsmæssigt at skaffe sig fyldestgørelse for deres krav ved en retsforfølgning, som retter sig mod skyldnerens formuemasse eller en del af denne.

Kreditorforfølgningssystemet inddeles i to hovedformer: *Individualforfølgning* (jf. denne bogs 1. del, omfattende kap. II-VIII) og *universalforfølgning* (bogens 2. del, omfattende kap. IX-XVI). Sondringen beror på, om kreditorforfølgningen kun omfatter den enkelte kreditor, der iværksætter den, eller den omfatter alle skyldnerens kreditorer.

En kreditorforfølgning vil normalt starte med, at den enkelte kreditor, hvis krav ikke opfyldes frivilligt af skyldneren, indleder en individualforfølgning ved at få dom eller andet gyldigt tvangsfuldbyrdsfundament (jf. retsplejeloven (RPL) § 478) over skyldneren for det pågældende krav. Efterleves dommen ikke, eller har kreditor i øvrigt et gyldigt fundament, kan kreditor ved henvendelse til fogedretten på grundlag af dom eller andet fundament begære foretagelse af udlæg i formueaktiver tilhørende skyldneren. Hvis skyldneren fortsat ikke opfylder kravet, kan fordringshaveren herefter som hovedregel lade de aktiver, hvori udlæg blev foretaget, bortsælge på tvangsauktion. Tvangen ved kreditorforfølgning ligger i, at skyldneren ikke kan modsætte sig disse retsskridt – og hvis han forsøger, kan de i sidste instans gennemføres med magt. Fyldestgørelsen ligger i, at kreditor får dækning for sit krav, så langt som provenuet fra tvangsauktionen rækker til. Får kreditor ikke fuld dækning, kan han fortsætte individualforfølgningen, f.eks. ved at foretage nyt udlæg i andre aktiver, som skyldneren måtte erhverve.

En skyldner, der ikke kan (eller vil) opfylde én kreditors tilgodehavende, vil ofte have skyld også til andre kreditorer, der derfor også iværksætter individualforfølgning. Ved konkurrence mellem flere individualfølgende kreditorer må der derfor tages stilling til deres indbyrdes prioritetsstilling. Udgangspunktet er her det almindelige princip om *tidsprioritet*: Hvis flere kreditorer f.eks. har fået foretaget udlæg i samme aktiv hos skyldneren, afgøres prioritetsstillingen som hovedregel af tidspunktet for indgivelse af anmodning om udlæg, jf. RPL § 526, stk. 1. Den, der kommer først, får altså bedst dækning. Dette princip kan selvagt føre til et kapløb mellem kreditorerne, især hvis de forventer, at skyldneren

Bogen er primært skrevet som en lærebog i faget Kreditorforfølgning. Formålet er at give en grundlæggende indføring i Retsplejelovens og Konkurslovens materielretlige regulering af kreditorers individual- og universalforfølgning.

I bogen gennemgås dels de fodedretlige regler om udlæg, tvangsauktion, arrest og umiddelbare fodedforretninger, samt de særlige regler om inddrivelse af gæld til det offentlige ved udpantning og lønindeholdelse, dels de konkursretlige regler om rekonstruktion, konkursens indtræden og retsvirkninger, konkursboets aktiver og passiver, herunder modregning og anmeldelsesret, reglerne om omstødelse og om konkursorden samt om gældssanering.

Bogen er ajourført indtil 1. juli 2019 med ny retspraksis, litteratur og lovgivning.

Selv om bogen primært er skrevet som en lærebog, er den så udførlig, at den også har interesse for praktikere på området. Bogen er den eneste samlede fremstilling af kreditorforfølgningssystemet i dansk juridisk litteratur.

Bogens forfattere er Peter Møgelvang-Hansen, professor emeritus, CBS LAW, og Jakob Juul-Sandberg, videnadvokat, ph.d., hos Focus Advokater, Odense.

ISBN 978-87-619-4119-0

9 788761 941190